

Fylkesmannen i Oppland

201107476-10
KSK/Lami
312

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2013/3120-0 561 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 14.05.2013

Storefoss kraftverk AS - søknad om konsesjon for Storefoss kraftverk, Øystre Slidre - uttalelse

Konklusjon

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for Storefoss kraftverk. I en ev. konsesjon må det stilles vilkår for å ivareta naturmiljøet, bl.a. krav om vandringshinder som sikrer at åbbor og røye ikke kan spre seg til Heggefjorden.

Bakgrunn

NVE har i brev av 29.04.13 sendt en søknad fra Storefoss kraftverk AS om bygging av Storefoss kraftverk i Øystre Slidrevassdraget på høring.

Tiltaket

Kraftverket vil utnytte et fall på 18,5 m i elva Vala og nedre del av elva Vinda. I Vinda etableres en betongterskel ovenfor Vindefossen, og vannføringen overføres til Vala via en kort kanal. I Vala planlegges en inntaksdam rett ovenfor Storefoss. Derfra føres driftsvannet i nedgravd rørgate ned til kraftstasjonen som har avløp til Volbuelven ca 130 m nedenfor Storefoss. Alminnelig lavvannføring er oppgitt til 0,37 m³/sek, mens 5-persentil sommer og vinter er oppgitt til henholdsvis 0,54 og 0,30 m³/sek. Valas nedbørfelt er sterkt regulert, og store deler av tilsiget er overført til Slidrefjorden via Lomenoverføringen. Vannføringen i Storefoss er derfor betydelig redusert. For å begrense skadevirkningene slippes en pålagt minstevannføring fra Øyangen på 2 m³/sek i perioden 01.05 – 01.10 og 0,5 m³/sek i perioden 02.10 – 30.04. Søker opplyser at avrenningen fra restfeltet nedenfor Øyangen har en alminnelig lavvannføring på 0,07 m³/sek, og en 5-persentil sommer på 0,09 m³/sek og 5-persentil vinter på 0,04 m³/sek. Kraftverkets slukeevne er oppgitt til 14 m³/sek, og minste driftsvannføring er anslått til ca. 1,4 m³/sek. I søknaden er det foreslått sluppet en minstevannføring forbi overføringskanalen i Vinda på 0,49 m³/sek i perioden 01.05 – 30.09 og 0,27 m³/sek i perioden 01.10 - 30.04. Forbi inntaket i Vala slippes en minstevannføring på 0,14 m³/sek i perioden 01.05 – 30.09 og 0,07 m³/sek i perioden 01.10 - 30.04. Kraftverket vil få en maksimal effekt på 2,0 MW. Kraftverket vil få en årlig produksjon på 6,2 GWh, hvorav 4,6 GWh er sommerkraft og 1,6 GWh er vinterkraft. Utbyggingsprisen er anslått til kr. 4,10 / kWh.

Kraftverket knyttes til eksisterende nett via nedgravd kabel som enten legges i rørtrase eller i adkomstveg til kraftverket.

Fylkesmannens vurdering av virkningene

Botanikk

Elvestrekningen nedenfor de to fossene går i et trangt gjel. I Naturbase er storparten av området registrert som naturtypen bekkeløft og bergvegg med verdi B (viktig), mens et mindre område rett nord for Storefoss er registrert som fossesprøytsone med verdi B. Rådgivende biologer har i sin utredning delt området i tre mindre naturtypelokaliteter, hvorav en med verdi B og to med verdi C. Naturtypen er fuktavhengig, og forventes å få vesentlig redusert verdi dersom den omsøkte utbyggingen realiseres som følge av svært lav vannføring i de to fossene og gjennom elvegjelet.

Særlig vannføringen i Storefoss blir kraftig redusert. Denne er allerede i dag betydelig redusert, og vannføringen består i tørre deler av året i all hovedsak av minstevannslipp fra Øyangen, som er pålagt for å opprettholde en restvannføring etter Lomenoverføringen. Søkers opplysninger om lavvannføringer i Vala er begrenset til å omfatte tilsiget fra delnedbørfeltet nedenfor Øyangen, og deres forslag til minstevannslipp er basert på disse verdiene. Disse vannføringsdataene har liten verdi som grunnlag for å vurdere hva som er egnet minstevannføringer, i og med at de ser bort fra både naturlig vannføring og pålagt minstevannføring fra Øyangen. Det er ikke registrert truede plantearter i dette området som vil bli påvirket av tiltaket. Flere av de rikeste bergveggene er imidlertid vanskelig tilgjengelig og i liten grad kartlagt. Disse kan ha potensiale for truede mose- og lavararter. Bl.a. kan området synes egnet som levested for råtetvebladmose.

Fugl

Det er ikke registrert truede fuglearter i området som forventes å bli vesentlig berørt av en utbygging.

Fisk

I Vindavassdraget forekommer det aure, ørekyte, åbbor og røye. I Vala og Heggefjorden er det kun aure og ørekyt. Storefoss er et vandringshinder for fisk, og hindrer i dag åbbor og røye fra å nå Vala og Heggefjorden. Overføringskanalen fra Vinda til Vala vil kunne overføre åbbor og muligens også røye til Heggefjorden. Dersom åbbor når Heggefjorden, må det forventes at den vil etablere en betydelig bestand, og at den vil redusere aureproduksjonen. Søker planlegger å etablere en fiskesperre i Vala ovenfor overføringskanalen. Forutsatt at denne etableres slik at den med sikkerhet til enhver tid forhindrer forbivandring av åbbor og røye, vil slik skade unngås. Før en utbygging kan iverksettes, må det kreves detaljplaner for fiskesperren, med dokumentasjon på at denne vil fungere i enhver situasjon. Vandringssperren må være etablert før overføringskanalen kan opparbeides. Ut over dette vil tiltaket ikke medføre store skader på fiskebestanden i vassdraget.

Forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8): Så langt vi kan se er tilgjengelig kunnskap om naturforholdene i området benyttet.
- Førre-var prinsippet (§ 9): Etter vår vurdering er tilgjengelig kunnskap tilstrekkelig for behandling av saken i forhold til virkninger for naturmangfold. Kunnskapsgrunnlaget er noe usikkert når det gjelder forekomster av truede plantearter på bergveggene i kløften, men en detaljert kartlegging av disse er krevende pga. vanskelig tilgjengelighet. Vi finner det derfor ikke rimelig å kreve ytterligere kartlegging for at saken skal kunne behandles.
- Samlet belastning (jf. nml § 10): Vassdraget som søkes utbygd er fra før betydelig påvirket av vannkraftutbygging. Vannføringen i Vala er allerede i dag sterkt redusert, og i tørre perioder er vannføringen dominert av minstevannslippet fra Øyangen. De minstevannføringene som er foreslått i søknaden er svært små, og vil ventelig kun ha begrenset biologisk og visuell effekt. Oppland har flere bekkekløfter av nasjonal og internasjonal verdi. Flere bekkekløfter er allerede utbygd, og det foreligger søknader/planer om utbygging i flere av bekkekløftene i fylket. Flere av de eksisterende kraftverkene har forringet verdifulle bekkekløftmiljøer, og dersom alle de nå omsøkte/planlagte kraftverkene realiseres, vil det samlet sett resultere i en betydelig reduksjon i antallet nasjonalt/internasjonalt verdifulle bekkekløfter. Vi mener derfor at det ikke vil være forenelig med naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper dersom alle de nå omsøkte prosjektene realiseres. Prosjektene med størst naturfaglig verdi bør derfor skånes mot utbygging. Storefoss kraftverk er ikke blant de omsøkte prosjektene som vil påvirke de mest verdifulle bekkekløftmiljøene.
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12): Ved en evt. utbygging må det kreves at utbygger etablerer en sikker vandringssperre i Vala som sikrer mot viderespredning av åbbor og ev. røye. Standard naturforvaltningsvilkår må inngå i en ev. tillatelse.

Forholdet til vannforskriftens § 12

Dersom spredning av åbbor og ev. røye til Heggefjorden ikke forhindres, vil den omsøkte kraftutbyggingen ha stor negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget. Nytteverdien av den relativt begrensede kraftutbyggingen i Storefoss vil etter vår vurdering ikke kunne forsvare ulempene for naturmiljø og fiske som følge av en spredning av åbbor til Heggefjorden. Dersom spredning av de to fiskeartene forhindres, vil konsekvensen for vassdragets økologiske tilstand være begrenset.

Forholdet til andre planer

Skagerak Kraft AS har utarbeidet melding for en kraftutbygging i Vindavassdraget, med kraftverksinntak i Søre Vindin og avløp til Heggefjorden. I vår uttalelse til meldingen har vi varslet bekymring for faren for spredning av åbbor og ev. røye til Heggefjorden, og bedt om at det blir utredet alternative utbyggingsløsninger der kraftverksavløpet føres ut nedenfor Storefoss. En slik løsning vil kunne komme i konflikt med den omsøkte utbyggingen av Storefoss.

Landskap

Landskapsvirkningene av tiltaket er i hovedsak knyttet til sterkt redusert vannføring i Vindefossen og særlig i Storefoss. Fossene er lite synlige, med mindre en tar seg ut til vassdraget. Dette er etter vår vurdering primært et problem av lokal betydning. Det er naturlig at Øystre Slidre kommunes vurdering av denne ulempen og hvor stor minstevannføring som bør prioriteres av hensyn til fossenes visuelle inntrykk, tillegges stor vekt.

Forurensing

Dersom kraftverket medfører støy av betydning, vil det kunne utløse behov for behandling etter forurensingsloven.

Dersom det i anleggsperioden skal utføres arbeid som kan medføre fare for forurensing, må dette også meldes til Fylkesmannen for vurdering.

Landbruk

Vi ser ingen negative konsekvenser for landbruk knyttet til den omsøkte utbyggingen

Samfunnssikkerhet

Det er vurdert at faren for ras, flom og erosjon ved en ev. utbygging ikke medfører behov for avbøtende tiltak. Likeledes er det foretatt en vurdering av konsekvenser av brudd på dam og trykkrør mht. fare for bebyggelsen langs elvestrekningen ned mot Volbufjorden og spesielt ved Nedrefoss. Bebyggelsen ved Nedrefoss anses ikke å bli berørt av et ev. brudd på dam og trykkrør. Fylkesmannen har ingen andre samfunnssikkerhetsfaglige merknader til planen.

Oppsummering

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for den omsøkte utbyggingen av Storefoss kraftverk. I en ev. konsesjon må det stilles følgende vilkår:

- Krav til restaurering og istandsetting etter fysiske inngrep i forbindelse med anleggsarbeider, som veger, riggområde og massetipper.
- Krav om at det etableres vandringsperre i Vala som sikrer at åbbor og røye ikke kan spre seg til Heggefjorden. Vandringsperren må være etablert før vann overføres fra Vinda til Vala.
- Standard naturforvaltningsvilkår.

Fylkesmannen har innsigelse til utbyggingen dersom vilkåret om vandringsperre ikke tas inn i konsesjonen. Innsigelsen er fremmet med hjemmel i vannressurslovens § 24 og energilovens § 2-1, og begrunnes med hensynet til vannforskriftens § 12.

Kristin Hille Valla

Steinar Fossum
fung. avdelingsdirektør

Kopi: Direktoratet for naturforvaltning
Oppland fylkeskommune
Øystre Slidre kommune